

De Postrijder der provincie Limburg

MEN SCHRIFT IN
te Tongeren bij M. COLLIER, uitgever en
eigenaar van dit blad, goote Markt, n° 51.

verschijnende dinsdags, donderdags en zaterdags.

ABONNEMENT
binnen de stad, 7 fr. per jaar.
buiten de stad, 8 fr. „
Een blad afzonderlijk 15 centiem.
Aankondigingen 15 centiem per druk-
regel.

TONGEREN, DEN 3 OCTOBER.

Het liberaal ministerie en het koninklijk besluit van 11 september.

Ons vrijmetselaars-ministerie blijft zijne hatelijke, ongodsdienslige politiek voortzetten, zonder zich noch om de wet, noch om het welzijn van het volk, noch om de waardigheid van den koning te bekommeren.

Wij hebben er een nieuw bewijs van in het koninklijk besluit van 11 september, betrekkelijk de scholen van volwassenen.

Gemeld besluit vernietigt in zijn bijzonderste deel het koninklijk besluit waarbij de scholen van volwassenen op het regiem der wet van 1842 gesteld werden, dit is, dat het godsdienslig onderwijs in deze scholen verplichtend was.

Volgens het nieuw koninklijk besluit, integendeel, is het godsdienslig onderwijs niet meer verplichtend, maar slechts facultatief; de gemeentelijke overheden zijn vrij, het godsdienslig onderwijs in deze scholen in te voeren, of niet.

Ziedaar het koninklijk besluit. 't Is de gewettigde verwarring en regeringeloosheid in kwestie van onderwijs: of beter, 't is een stap vooruit op den weg der totale afschaffing van het godsdienslig onderwijs in al de scholen van den Staat. Vandaag de afschaffing van den godsdienslig in de scholen van volwassenen, en morgen de afschaffing der religie in al de andere scholen, tot dat het doombeld van den heer Frère: geene dogmatiek, geen godsdienslig onderwijs meer, teeneemaal zal verwezenlijkt worden.

Gemeld besluit, wij herhalen het, miskent de wet, het welzijn van het volk en ook de koninklijke waardigheid. Het strijd rechtstreeks tegen de bestaande wetten.

Wat kan er kostbaarder zijn voor een volk dan eene godsdienslige opvoeding? Wat kan van eenen mensch eenen goeden huisvader, eenen deugdzamen en voortreffelijken burger maken? Eene godsdienslige opvoeding.

Ons vrijmetselaars ministerie is bang, dat de religie eerlijke en treffelijke burgers zou voortbrengen, burgers die God beminnen en het vaderland dienen. Het ziet liever vrienden en solidairen, die den mensch aan de best gelijk maken, en op onze kerkhoven komen huilen: dat men den vrede der ziel niet kan vinden dan in de verhoering van God! Al zijne genegenheid en zorgen schijnen te zijn voor het uitbreiden van dat kanaille gepak, dat noch van God noch van gebod

houwt, en gedurig tegen den priester en de religie blaft, in afwachting dat het onder orze vensters tegen het zell, de burgerij, den eigen dom en het wereldlijk gezag kome blaft. Het ministerie steunt immers op de slechte driften, en het weet bij ondervinding, dat al die schreeuwers, al die mannen zonder godsdiensdienst en zonder geloof, zijne beste vrienden, zijne getrouwste aanhangers en zijne sterkste voorstanders zijn. Het weet ook dat het, om de gunst der francemaçons, waaraan het met lijf en ziel verbonden is, te blijven genieten, het godsdienslig gevoel gedurig moet tegenwerken. Ziedaar het geheim zijner anti-nationale en anti katholieke politiek.

Ziedaar, waarom het de jeugd aan den heilzamen invloed van den godsdiens wil onttrekken, en den koning dwingt een' akt te onderteekenen, die strijdig is met het geluk en de godsdienslige gevoelens van het volk, strijdig met de Grondwet en het koninklijk handteeken van 1866, strijdig met zijne waardigheid, en strijdig, wij durven het zeggen, met de godsdienslige gevoelens van zijn hart.

En om die ongodsdienslige en rampzalige politiek van zijn ministerie te vestigen, moet de koninklijke waardigheid zeloe ellendig met de voeten getrupt worden, en de koning zelf als werktuig dienen.

Over twee jaren, op 1 september 1866, tekende Leopold II een besluit, hetwelk verklaarde; dat het godsdienslig onderwijs in de scholen van volwassenen moest gegeven worden.

Vandaag teekent hij een besluit, hetwelk zegt: dat het godsdienslig onderwijs in de scholen van volwassenen NIET moet gegeven worden.

Wat is dat anders dan met de zoogezegde koninklijke besluiten en met het koninklijk handteeken den spot drijven, en het koninkdom verlagen?

En verlijk man heeft maar één woord! Het ministerie, zonder aanzien van het geveene woord des konings, zonder aanzien van den plechtigen eed, dien hij gezwoeren heeft om der Grondwet getrouw te zijn, doet hier zijn woord eten, zijn handteeken verbreken, en de voorschriften der grondwet miskennen.

En de burgers, welke al die onwettigheden en al die ontrouwigheden, om niets meer te zeggen, gadeslaan; de burgers, die den koning eenen akt zien onderteekenen, waardoor hij de priesters en de godsdiens uit de volkscholen jaagt, terwijl hij dezelfde bisschoppen en priesters aan de sponde van zijnen sterfenden zoon roept, hunne gebeden en hunne vertroosting afneemt, en in denzelfden godsdiensdienst, dien hij uit de opvoeding van de arme en dikwijls diep ongelukkige volksklasse laat

stooten, zijne sterkte en zijnen troost, te midden zijner smarten, gaat zoeken; de burgers, zeggen wij, die dat alles gadeslaan, begrijpen niet, en vragen zich af, wat staat zij nog op het koninklijke woord mogen maken!

En hieruit komt het, dat het koninklijk ontzag allengskens onder het volk afneemt, dat zich dagelijks meer en meer het gevoel verspreidt dat de koning niets te zeggen heeft en dat hij slechts een speelbal, eene dure pop is in de handen van een almachtig en alleen heerschend ministerie.

Ziedaar den betreurenswaardigen toestand, dien de doctrinairen den koning maken.

Wij hebben eenen aanslag te melden op de vrijheid der drukpers welke stellig afgekeurd zal worden door al wie nog eenigen eerbied heeft voor de grondwettelijke vrijheden.

Zaterdag zijn de procureur des konings en de instructie-rechters van Brugge en Kortrijk, vergezeld van politie en gendarmen, gegaan naar de drukkerij van het weekblad 't Jaar 50, dat in de eerstgenoemde stad wordt uitgegeven. Na eene nauwkeurige huiszoeking, die omtrent drie uren duurde, hebben zij den drukker nageover van dit blad, den heer Van den Bergh-Denaux aangehouden, en hem, als den grootsten misdadiger, in 't geheim gesteken.

In de drukkerij sloegen zij de hand aan het register der inschrijvers en eene collectie van 't blad. De heer Van den Bergh heeft stellig geweigerd, zegt men ons, te antwoorden op de hem gedane vragen.

Daarna heeft zich heel de stoet begeven naar de drukkerij van het Katholische Zondag uitgegeven door de heer Tremmery Van Beechelaere; men heeft gansch het huis doorsnuffeld, onder en boven loopend, en eindelijk het register der inschrijvers, het adresboek derzelve en eene collectie van den Katholische Zondag sedert de maand mei meegenomen. Aan den heer Tremmery zegden zij, dat hij zich mocht gerust stellen, maar dat hij ongehoord had gehandeld, deze en gene artikelen, die ze hem aanduidden over de zaken van St. Denis, af te kondigen. Dit is het Fransch stelsel der vernedering, dat men in het zoogezegde vrije België in voege tracht te brengen.

De huiszoekerszucht nog niet gestild zijnde, zijn zij gegaan naar Vrije Kapelle, waar zij eene zeer nauwkeurige opzoeking gedaan hebben bij den eerw. priester Van Beechere, proost van het gelucht, schoonbroeder van den heer Tremmery en opsteller van den Katholische Zondag. De uitslag dezer huiszoeking kennen wij niet.

De Constitutie en de wet op de drukpers verbieden dergelijke huiszoekingen en voorafgaande gevangenis voor wat de drukpersmisdrijven betreft. Maar de Constitutie en de wetten zijn heledaags volden, waaraan de ministers en hunne creaturen zich niet meer storen. Recht bestaat er in België niet meer voor de katholieken; het brutaal geweld alleen heerscht en bestuurt.

De ministeriële schrijvers zullen beweren, dat die strengheden in verband staan met de brandstichtingen, te St. Denis gepleegd; die daalen hebben wij niet te brooddeelen. Wat wij weten, is, dat 't Jaar 50 en de Katholische Zondag slechts de drukpersmisdrijven kunnen gepleegd hebben, en dat de wet de strengheden verbiedt, waarvan zij het slachtoffer zijn.

En welke verontschuldiging zal men vinden voor de huiszoeking, gepleegd bij eenen eerbiedwaardigen priester, die als opsteller van den Katholische Zondag kan gekend zijn, maar die geenszins rechtelijk in die hoedanigheid is aangewezen?

Welke ook de verontschuldiging wezen moge, die men aanbrengt, wij bestaigen dat de vrijheid van drukpers geschonden is; alwie aan die vrijheid houdt, moet de voor de rechterlijke overheid gepleegde daalen afkeuren. (V. Lant.)

De *Bien Public* doet te dezer gelegenheid de handeltijde der magistratuur-Bara mischijnen die gansch verschildt maarvolgens de te veelgene personen vrijlenkers en revolutionairren, of katholieke dagbladschrijvers zijn.

Over eene weken, namelijk, verschenen twee socialistische opstellers van den *Espiegle* voor het Assisenhof van Brabant, onder bechtichting van rechtstreeke aanshtsing tot moord, op den Keizer der Franschen. Heeft men ze in de gevangenis geworpen? Geenszins. Zij hebben zelfs de strengheden der huiszoeking niet moeten onderstaan. Zijn er dus in de weegschaal der justitie verschillende gewichten, ingevolge de denkwijze of het geloof der burgers, die voor haar gedaagd zijn?

Die hoofdgrief is de eenige niet, welke de drukpers heeft te doen gelden tegen de magistraten, die de vervolging te Brugge gedaan hebben. Wat hadden zij noodig te weten wie op 't Jaar 50 of den Katholische Zondag geabonneerd zijn? Wat hadden zij noodig de registers der teekenaaren mee te nemen? Kan deze eenvoudige lijst van namen ooit eene overtredding daarstellen? Dit is, ja! de doctrinaire inquisite, en wij hopen wel dat al de dagbladen des lands, die niet aan het Ministerie verslaafd zijn, hunne stem zullen voeren bij de onze, om die hatelijkheid te brandmerken.

DE KRAAIEN.

(VERVOLG.)

Zekeren morgen gingen de tweevoude vrouwen zeer vroeg uit om zich bij den heer Vincent te begeven, waarvan zij suawijlen spraken. Als zij te midlag terugkeerden, vonden zij Gabrielle in tranen smeltende.

— Wat is er gebeurd? vroeg Veronica.
— Hij is verloren, en ik ook! ... Mijn God, ik zal u alles zeggen, zuster Veronica en zuster Suzanna. ... Zult gij mij het ooit vergeven? O! ik ben zoo ongelukkig!

En het kind wierp zich knielend voor het zusterpaar.

— Om de liefste Gods, spreek kind, wij vergeven u alles! riep en bide uit; maar zeg ons gauw wat er gebeurd is.

— Heel, niets kwaads, en noghans ... Maar het loopt op mij niet aan. ... 't Is M. de Gréoulx. Hij is in het kasteel van IJgerangon gezet.

— Wat zegt gij?

— Ja, op 's konings bevel.

— 't Is aan de baron dat hij dit te danken heeft! riepen de kraaien. God, welk ongeluk!

— Mijn kind, vroeg Veronica, hoe zijt gij dit te weten gekomen?

— Iemand heeft het hier komen zeggen uit naam van den heer baron.

— Wie bracht dat nieuws?

— Een lakei. Hij vroeg mij onbeleefdlijk: « Waar zijn die vrouwen bij wien gij leeft? » En daar ik antwoordde dat gij uitgegaan waart, voegde hij er bij: « Des te slechter! Ik moet u spreken en ik zou niet kwaad geweest zijn indien zij tegenwoordig geweest waren. Sedert

een paar maanden komt M. de ridder de Gréoulx hier bijna dagelijks, ik heb het gezien M. de baron de Gréoulx, over deze bezoeken misnoegd heeft een aanhoudingsbevel gevraagd, krachtens welk M. de ridder dezen morgen aangehouden werd. Wat u betreft, M. de baron, in wiens dienst ik de eer heb te zijn, zend mij om u zijne inzichten te doen kennen. ...

En hardslag op de deur toegebracht, deed Gabrielle zwijgen Veronica ging open en liet een lakei binnen, die er tamelijk onbeschaamd uitzag.

— Laat ons eens hooren, of er middel is om met u overeen te komen, zeide hij tot de twee kraaien.

— Wat begeert gij van ons! suawde Suzanne hem toe.

— Mijnheer de baron de Gréoulx heeft mij naar Marselle gezonden, om mij te overtuigen van het leven dat zijnen kleinzoon hier aangenomen had, en ik heb hem bekend gemaakt met datgene wat hier omgaat. M. de baron weet derhalve van waar de wederspanningheid van zijnen kleinzoon uitgaat, en hij belast mij u te zeggen dat de kleine het land uitgaat, en om hare reis te vergemakkelijken, doet hij u vijftig kroonen ter hand stellen. ...

Gabrielle was met het schaamterood op de wangen vooruitgetreden.

— Gij hoort het! sprak zij.

— Is dat alles wat gij te zeggen heb? vroeg Suzanne.

— Neen, ik wil u een ander voorstel doen, zeide hij op den toon van iemand die zijne bescherming aanbiedt. Ik heb daar eene gedachte gekregen. Die kleine behaagt mij, en ik heb een spaarpot. Wat begeert den baron? Hij begeert niets anders dan dat een droom uit het hoofd van

zijnen kleinzoon gestoken worde. Welaan, hij zal voldaan zijn, indien ik met de minnares van M. de ridder trouw.

Deze laatste woorden brachten de verontwaardiging van Suzanna ten uiterste. Haar aangezicht verkreeg eene uitdrukking van grootscheid en gezag:

— Hier buiten! donderde zij. Hier buiten! gij hebt meijner Gabrielle de Lescale beleedigd, en ik verbied u ooit in hare tegenwoordigheid weder te verschijnen!

De lakei gehoorzaamde zonder een woord te spreken.

Gabrielle zette zich te weenen met het aangezigt in de handen.

— Nu weten wij waarvoor gij weendet, maar wij weten nog niet waarvoor gij om vergeving smeekt.

Met eene diepe ontroering antwoordde het meisje:

— Ik heb u om vergeving gevraagd, omdat ik den heer ridder bemint, en dat hij mij ook bemint. ...

— Is het mogelijk! riepen de kraaien uit.

— Ja, wij hebben elkaar bemind, zonder het te weten, zonder te denken wat daarvan kon voortkomen. ... Nu ... nu begrijp ik ... die liefde moet eindigen ... ik wil in een klooster gaan. ...

Oh! zuster Suzanna, zuster Veronica, nimmer vergeet ik uwe goedheid. Dagelijks zal ik God voor u bidden. M. de Gréoulx zal gehoorzamen, hij moet ... anders zou hij in de gevangenis blijven. Hij moeg gelukkig zijn, mijn God! Morgen zult gij mij naar de Visitatie terugleiden, en aan den heer baron zult gij laten weten dat ik nimmer ridder de Gréoulx zal wederzien, dat ik het kloosterleven aangenomen heb. ...

Die wanhoop greep de beide vrouwen aan

het hart; voor de eerste maal sedert vele jaren voelden zij tranen in hare oogen opwellen.

— Mijn kind, riep Suzanna schielijk uit, laat ons begaan. Men heeft u beleedigd. Gij zult herstelling bekomen. M. de ridder is gevangen, hij zal weldra losgelaten worden. Morgen vertrek ik met mijnne zuster naar 't kasteel van Gréoulx.

VII

Het kasteel van Gréoulx is een oud gebouw gelegen in de gebergten van de Provence. Het werd in de dertiende eeuw gesticht door de Templiers en na de vernietiging van dit order ging het over tot de familie waarvan ridder Gaspard de Gréoulx de laatste afstammeling was. Het kasteel had van buiten het aanzien van al de forten van dien tijd; op ieder hoek van zijne hooge muren stond een toren; in het midden was een rond gebouw waarin de archieven en de schat bewaard werden.

De heeren van Gréoulx hadden het gebouw van binnen geheel veranderd; de eerste verdieping bijzonder, geheel herbouwd onder Lodewijk XIV, was met al de pracht van dien tijd gemeubeleerd.

Bij de aankomst te Gréoulx, hielden de twee kraaien stil in de eenigste herberg van het dorp om zich te verschoonen en de goed geplooid witte mutsen op te zetten; daarna sloegen zij den weg in naar het kasteel. Naarmate zij klimden, herkenden zij ieder plek, iederen boom, iederen steen.

— Ziet gij daar, zei Veronica, dien grooten nonteboom die op O. L. V. Hemelvaartsdag, op het uur der vespers, door den bliksem geslagen werd; hij is nog even lommerrijk als vroeger.

— En hier het beeld van Onze Lieve Vrouw waaraan wij vroeger zulke schoone witte bloemtakken kwamen aanbieden?